

Lawaaipapegaai

Liedjes en spelideeën voor het jonge kind

Evelyn Akkermans, Wieteke van Dort, Molly Tellegen

Tekstbewerking door Irma Land

ISBN 978 90 8850 836 3

NUR 840/275

© 2019 Uitgeverij SWP Amsterdam

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 j°. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met Uitgeverij SWP voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen door een onderwijsinstelling van een gedeelte uit deze uitgave, in papieren vorm of digitaal, (bijvoorbeeld voor plaatsing ervan op uw digitale leeromgeving of in een reader) kunt u zich richten tot: Stichting UvO, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, Tel. 023-8700212, www.stichting-uvo.nl UvO@cedar.nl.

Voorwoord

Liedjes zijn fascinerend en dienen vele doelen.

Al vanaf het levensbegin luisteren kinderen graag naar eenvoudige wiegeliedjes. Ze vinden het leuk, worden er rustig van en vatten de melodie en intonatie van de taal. De overbekende oude rijmpjes en versjes zijn hiervoor heel geschikt en voor een deel ook opgenomen in dit boek.

Bij het ouder worden van het kind begint ook de inhoud van de liedjes een rol te spelen. Liedjes dragen op die manier bij aan de taalontwikkeling. Woordenschat, melodie, intonatie en rijm worden zo als het ware met de paplepel ingegoten.

Ook het muzikale gevoel wordt gewekt. Als liedjes bovendien ook nog worden gekoppeld aan bewegingen creëren we een holistische ervaring. De basis voor muziekbeleving en dans wordt op deze manier gevestigd. Kortom, hoe meer er gezongen wordt, hoe beter. Elk boek over liedjes juich ik daarom toe.

Dit boek geeft, naast liedjes die in de belevings sfeer van jonge kinderen passen, suggesties voor gesprekstof, voorleesboeken en verwerkingsmethoden.

Dat maakt Lawaaipapegaai een kleine opleiding voor aankomende leerkrachten voor kleuters als het om taalontwikkeling en luistergenot gaat.

Prof.dr. Sieneke Goorhuis-Brouwer

Inhoudsopgave

Inleiding 9

De thema's

1	Wonen	10
2	Opa en Oma	20
3	Eten en drinken	30
4	Ziek	39
5	Handen	48
6	Cijfers en letters	56
7	Vakantie	65
8	Baby's	77
9	Rijk en arm	87
10	Dieren	95

Icoontjes

Door het boek heen staan icoontjes die verwijzen naar liedjes, rijmpjes, raadsels, verhalen en spellen uit de verschillende thema's. Zo kun je die inzetten bij meerdere lessen en thema's.

Liedje

Rijmpje

Raadsel

Verhalen

Spellen

Inleiding

Dit boek moet zeker niet gezien worden als een methode, maar als een bron van suggesties waaruit leerkrachten steeds weer ideeën kunnen putten. De thema's sluiten aan bij de belevingswereld van de gemiddelde kleuter.

Bij ieder thema staan uitgebreid beschreven liedjes en activiteiten. Zowel verhalen als opzegversjes en creatieve suggesties voor activiteiten in de klas komen aan bod.

Bijgevoegd is een cd met melodieën van de liedjes van Burny Bos en Joop Stokkermans. Deze zijn gezongen door de kleine Nora Lens en Wieteke van Dort.

Via de website www.swpbook.com/2088 kan er extra muziek materiaal en verantwoording gedownload worden.

De liedjes van Burny Bos en Joop Stokkermans zijn tijdloos en onverwoestbaar en dragen daarom bij aan deze bundeling die ongetwijfeld veel luister-, zang- en speelplezier oplevert!

De makers

Lawaaipapegaai bestaat uit activiteiten, liedjes en een cd. Wij, Evelyn Akkermans, Molly Tellegen en Wieteke van Dort, mochten een keuze maken uit de schat van liedjes die Burny Bos en Joop Stokkermans in de loop der jaren geschreven hebben voor het veelbekroonde radioprogramma *Radio Lawaaipapegaai* van de AVRO.

Radio Lawaaipapegaai was een radioprogramma voor kleuters en de opvolger van het programma *Kleutertje luister* (1946-1975). Het werd uitgezonden van 1976 tot 1978. Het radioprogramma was zo'n succes dat er een televisieprogramma van werd gemaakt, genaamd *Studio Lawaaipapegaai* (later: *De Lawaaipapegaai presenteert: Papelagaiwaai*). Dit werd eveneens door de AVRO uitgezonden, van 1978 tot 1982.

Lawaaipapegaai werd gepresenteerd door Wieteke van Dort en Burny Bos met Joop Stokkermans op de Fenderpiano. De teksten waren van de hand van Burny Bos, de muziek was van Joop Stokkermans.

Het uitnodigende oeuvre van Burny Bos en Joop Stokkermans voor *Radio Lawaaipapegaai* heeft als uitgangspunt gediend voor dit boek. Hun originele teksten en muziek hebben juist weer de fantasie en creativiteit van de samenstellers geprikkeld die de Opleidingsschool voor Kleuterleidsters in Den Haag hebben gevolgd en een ruime ervaring met kleuters hebben.

Wonen

Partituur liedjes

FLAT RETTEKETET

Eb B \flat 7(sus4) Eb B \flat 7(sus4)
 Ik woon in een huis heel dicht bij de zon in een
 lk moet met de lift, Hé wie tilt me op? Ik woon
 Eb B \flat 7(sus4) Eb Δ Eb 9
 to - ren - flat met een douche en bal - kon.
 veer - tien hoog en kan niet bij de knop.
 Ab D 7 Gm 7 C 7
 Flat, flat, ret - te - ke - tet,
 Fm 7 Gm 7 Fm 7 Gm 7 B \flat 7(sus4)
 to - ren - flat, veer - tien hoog, daar staat mijn
 Eb B \flat 7(#5) Eb B \flat 7(sus4) Eb
 bed, bed, bed, daar staat mijn bed.

VERHUISLIED

D F#m

'k Woon in een an - der huis, in een an - d're straat,
't Klinkt zo hol in huis, en m'n ka - mer - tje ruikt raar, de
't Is heel mooi in huis, o - ver - al glimt het par - ket, maar

Am B Em

met heel an - d're kin - de - ren waar al - les an - ders
kis - ten staan nog in - ge - pakt och was het maar niet
ik mis m'n vrien - din - ne - tje. die woont nog in de

A⁷ D A(sus4) D

gaat want we zijn ver - huisd, want we zijn ver - huisd.
waar want we zijn ver - huisd, want we zijn ver - huisd.
flat, want we zijn ver - huisd, want we zijn ver - huisd.

Bekende liedjes over wonen

Zagen, zagen, wiede wiede wagen

*Zagen, zagen, wiede wiede wiede wagen
Jan komt thuis om een boterham te vragen
Vader is niet thuis, moeder is niet thuis
Piep zei de muis in het voorhuis*

In Holland staat een huis

*In Holland staat een huis
In Holland staat een huis, ja ja
Van je singela singela hopsasa
In Holland staat een huis*

*In dat huis daar woont een heer
En die heer die kiest een vrouw
En die vrouw die kiest een kind*

Rijmpjes en raadsels

Ik woon in een groot gebouw

Ik woon in een groot gebouw
Groter dan het huis van jou
Op mijn hoofd heb ik een kroon
En dat vind ik heel gewoon
't Is niet zoals bij jou thuis
Zeg eens, hoe heet mijn huis?

Een grote tent

Het huis van mij is erg klein
Het staat soms op een groot terrein
Dat veld heet 'prairie' om ons heen
Wij wonen hier ook niet alleen
We hebben onze eigen taal
We dragen veren allemaal
Ons huis lijkt op een grote tent
Waarvan je vast de naam wel kent

In gesprek over het thema

Deze liedjes, rijmpjes en raadsels bieden volop aanknopingspunten voor diverse aspecten binnen het thema wonen.

Zo kun je inzoomen op:

- Het huis in het algemeen: de kenmerken van verschillende soorten woningen.
- Verbouwen en verhuizen: het huis als veilige plek waar je je thuis voelt en samenwoont met je familie. Wat als dat verandert?
- Bijzondere huizen: gebouwen met een speciaal doel.

- Vraag jezelf af welke woorden bekend moeten zijn om het liedje te kunnen begrijpen en mee te doen met de activiteiten. Maak de woorden vooraf duidelijk met concreet materiaal of beeld ze uit.
- Stel bij jongere of minder taalvaardige kinderen vooral 'dicht bij huis'- vragen.

Praat mee

Bespreek verschillende woningen die in de liedjes aan de orde komen: een flat, een kasteel, een huis in een rij.

Ondersteun dit gesprek met materiaal: toon foto's, bekijk een speelgoedkasteel of poppenhuis en ontdek de overeenkomsten en verschillen.

Vraag naar de eigen woonsituatie van de kinderen: 'Hoe ziet jouw huis eruit? Wat zijn de kenmerken? Hoeveel kamers zijn er? Waarvan is het huis gemaakt (hout, steen, beton)?' Laat hierbij sprekende voorbeelden zien zoals een baksteen, een houten plank of een dakpan. Vraag hoe het dak eruitziet (plat, puntedak, dakpannen, riet) en of er meerdere woonlagen ('etages') zijn en hoe je daar komt. Gebruik een vingerpopje om begrippen als 'naar boven, de trap op' of 'naar beneden, de trap af' duidelijk te maken. Laat zien wat een torenflat is door met elkaar *Flat Rettekete* 🎵 te bouwen.

Hoeveel trappen zouden er zijn? Of stel hardop denkend een vraag: 'Ik weet niet of ik zoveel trappen op kan lopen hoor... kan ik ook op een andere manier naar boven? Hoe dan?'

Ga naar buiten, bekijk verschillende soorten huizen in de omgeving en benoem ze. Tel de ramen van een huis of ga op zoek naar een huis met een dakkapel. Wellicht is er een huis in aanbouw, waar bouwvakkers aan het werk zijn, of wordt er een huis verbouwd. In dat geval kun je ingaan op het (ver) bouwproces en de mensen die daarbij betrokken zijn: de metselaar, de timmerman, de loodgieter, de elektricien, de installateur. Voorop staan altijd de eigen ervaringen van kinderen. Wat kwam de schilder allemaal doen? Welk gereedschap had de timmerman bij zich? Laat de kinderen erover vertellen. Introduceer een informatief boek of toon een filmpje over het onderwerp. Deel ervaringen over een verhuizing. Waar stond het vorige huis?

(In Holland staat een huis 🎵) Waar woon je nu? Hoe namen jullie alle spullen mee? Hoe vond je het om te verhuizen? Heb je al nieuwe vriendjes? Ga in op gevoelens en praat over je thuis voelen, nieuwe vriendjes en de nieuwe woonomgeving.

In aansluiting op de rijmpjes en raadsels kun je praten over bijzondere huizen, oftewel gebouwen. Laat foto's van bijzondere gebouwen in de buurt zien en bespreek waarvoor het gebouw bedoeld is. Wat doe je in een moskee, kerk, kantoor, zwembad, winkel, bioscoop, ziekenhuis, stadion, museum, enzovoort? Dit zijn geen huizen om in te wonen, maar wat doe je daar dan wel? In welk gebouw ben je nu? In wat voor huis of gebouw werkt je vader of moeder (fabriek, kantoor, werkplaats, winkel, keuken, verzorgingstehuis)? Wat doen ze daar? *(Schoorsteenveger ging op reis* 🎵 🏠)

Je verdiept het thema door vervolgens te bespreken in welke huizen je wel kunt wonen, hoe andere volken wonen en hoe die woningen eruitzien. Denk hierbij aan wolkenkrabbers, hutten, iglo's en tipi's. *(Een grote tent* 🏠)

